

Delaktighetspektrum Medborgardialog

Information

Som mottagare av information får du veta vad som redan har bestämts. Att få information om vad som är på gång är grundläggande för att kunna känna sig delaktig. Utan denna information är risken stor att man blir motståndare till förändringarna, oavsett vad som ska göras. Information präglas av envägskommunikation. Någon informerar om vad som redan är bestämt, till exempel via trycksaker, hemsidor eller anslagstavlor. Om man sedan har möten finns det bara möjlighet att ställa frågor kring redan fattade beslut.

Konsultation

Syftet med konsultation är att samla in åsikter i en viss fråga. Deltagarna får tycka till i en eller flera frågor; Föredrar du som användare av denna park att vi ska plantera mer träd och buskar, eller att vi istället rustar upp den befintliga lekplatsen?

Ett annat exempel kan vara att en skolledning vill veta hur eleverna upplever sin skolmiljö. Utifrån den information som samlas in tar ”beställaren” ställning till vad som ska göras, om det överhuvudtaget ska göras något. Vanliga metoder för konsultation är enkäter eller Fokusgrupper. Malmö stad arbetar även med konsultation genom bland annat Malmöpanelen och Malmöinitiativet, där den sistnämnda kan sägas vara en ”stående inbjudan” till konsultation. Konsultation är en ofta förekommande form av delaktighet som används, som ofta felaktigt kallas för dialog.

Dialog

I en dialogprocess resonerar vi tillsammans utan att ha förutfattade meningar om vad dialogen bör resultera i. I en dialogprocess ändras eller förändras ofta tankar genom att förståelsen för hur andra resonerar ökar. Därför ökar benägenheten att alla inblandade anstränger sig för att nå konsensus, snarare än att få igenom sina egna argument. Till skillnad från diskussion eller debatt, som kännetecknas av försök att försvara sin ståndpunkt och övertyga, så präglas dialog av nyfikenhet och en önskan att nå samförstånd. När man tillsammans med andra människor ska utveckla och förändra något är detta samförstånd ofta en förutsättning för att en förändring överhuvudtaget ska kunna ske i praktiken. Det handlar om att känna gemensamt ägandeskap och ansvarstagande, istället för att aktivt motarbeta förslag som andra tagit fram eftersom man inte fått vara delaktig. Vanliga metoder för dialog är exempelvis Kafédialog. Oavsett vilken metod man väljer så är det viktigt att metoden skapar trygghet, struktur och ett öppet klimat där deltagarna kan känna sig både trygga och kreativa utan rädsla för att bli kritiserade.

Samarbete

När vi samarbetar i en viss fråga så planerar och genomför vi olika aktiviteter, beroende på vad syftet med samarbetet är. Samarbete med exempelvis boende i ett bostadsområde kan handla om att de boende tillsammans med relevanta förvaltningar planerar vad som behöver göras i området, kanske med hjälp av dialogmetoder, för att sedan genomföra konkreta förändringsåtgärder tillsammans eller var för sig. Ett samarbete bör ses som en process, snarare än ett projekt. En vanlig metod för samarbete är till exempel Framtidsverkstad. Olika typer av områdesprogram kan ses som en form av samarbete på så sätt att de syftar till förändring i områdena genom att göra saker med invånare och olika aktörer, snarare än åt och för.

Medbestämmande

Medbestämmande som delaktighetsform handlar om att delegera makt. Deltagarna får vara med och bestämma vad som ska göras. Det kan exempelvis handla om att brukarna av en viss tjänst, till exempel elever och föräldrar på en skola, får vara med och bestämma hur en viss summa pengar ska användas för att förbättra något på skolan. Detta kan göras genom exempelvis rådslag. Det kan också handla om att medborgarnas åsikter i en fråga, som synliggörs genom exempelvis omröstning, blir styrande för politikerna. Exempel på arbete med medbestämmande är ”Örebro medborgarbudget” och ”Rådslagen i Sigtuna”.

Delaktighetspektrum

